

**Міністерство освіти і науки України
Державний університет «Житомирська політехніка»
Факультет комп'ютерно-інтегрованих технологій, мехатроніки та
Робототехніки**

**НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА
«ІНЖЕНЕРНА ТА КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА»**

**для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка»
освітньо-професійна програма «Комп'ютеризоване управління
енергетичними системами»
факультет комп'ютерно-інтегрованих технологій, мехатроніки і
робототехніки**

кафедра інформаційно-вимірювальних технологій

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Модуль 1. Нарисна геометрія та інженерна графіка

Змістовий модуль 1. Нарисна геометрія

Тема 1. Вступ. Метод проєкцій. Епюр Монжа (К02, К17, ПР16, ПР17)

Мета та завдання навчальної дисципліни. Формати. Масштаби. Типи ліній кресленика. Основні поняття геометричного моделювання простору. Методи проєкціювання та їх основні властивості. Коефіцієнт спотворення при проєкціюванні. Кресленик точки в системі прямокутних проєкцій. Комплексний кресленик точки (епюр Монжа). Положення точки відносно площин проєкцій.

Тема 2. Кресленик прямої і площини в системі прямокутних проєкцій (К02, К17, ПР16, ПР17)

Кресленик прямої в системі прямокутних проєкцій. Сліди прямої. Положення прямої стосовно площин проєкцій. Взаємне положення точки і прямої, двох прямих. Проєкції плоских кутів. Ділення відрізка в заданому відношенні. Визначення дійсної величини відрізка прямої та кутів нахилу його до площин проєкцій. Зображення площини на кресленику. Площини загального і окремого положення. Головні лінії площини.

Тема 3. Метричні і позиційні властивості прямокутних проєкцій пар елементарних геометричних фігур (К02, К17, ПР16, ПР17)

Належність прямої і точки площині. Перетин прямої з площиною. Перетин двох площин довільного положення. Паралельність прямої та площини. Паралельність площин. Перпендикулярність прямої і площини. Взаємоперпендикулярні площини. Кут між прямою і площиною та між двома площинами. Спосіб заміни площин проєкцій. Загальні відомості про побудову креслеників багатогранних і кривих поверхонь перетнутих площиною: побудова проєкцій лінії перерізу призм і пірамід, циліндра і конуса площиною.

Перетин поверхонь площиною загального положення. Побудова проєкцій точок перетину прямої лінії з багатогранником.

Змістовий модуль 2. Інженерна графіка

Тема 4. Аксонометричні проєкції (К02, К17, ПР16, ПР17)

Види аксонометричних проєкцій. Побудова кола в ізометрії та диметрії. Побудова аксонометричних проєкцій циліндра, конуса, піраміди, призми, сфери. Штрихування перерізів в аксонометричних проєкціях.

Тема 5. Технічне креслення (К02, К17, ПР16, ПР17)

Система розташування зображень. Вигляд. Розрізи та види розрізів. Утворення розрізу. Переріз. Винесені та накладені перерізи. Розмірні стрілки. Розмірні числа.

Тема 6. Нанесення розмірів (К02, К17, ПР16, ПР17)

Основні вимоги. Розмірні та виносні лінії.

Тема 7. Нарізь та нарізні з'єднання (К02, К17, ПР16, ПР17)

Гвинтова лінія. Крок гвинтова лінія. Нарізь. Класифікація нарізі. Типи нарізей. Нарізні вироби та з'єднання.

Тема 8. Електросхеми комп'ютеризованих систем управління технологічними процесами енергетичних об'єктів (К02, К17, ПР16, ПР17)

Технічна документація. Загальні правила. Позначення на документах. Схеми. Перелік елементів. Креслення деталі. Друкована плата. Друкований вузол. Складальне креслення. Специфікація.

Модуль 2. Комп'ютерна графіка

Змістовий модуль 3. Основні положення комп'ютерної графіки та характеристики растрових та векторних зображень

Тема 9. Задачі комп'ютерної графіки в галузі комп'ютеризованого управління технологічними процесами енергетичних об'єктів (К02, К11, ПР06, ПР17)

Основні етапи роботи із зображеннями об'єктів контролю та управління. Класифікація графічних зображень. Практичне застосування методів комп'ютерної графіки для побудови комп'ютеризованих систем управління технологічними процесами енергетичних об'єктів. Принципи побудови обчислювальних підсистем і модулів, що використовуються при вирішенні задач комп'ютеризованого управління технологічними процесами енергетичних об'єктів.

Тема 10. Колір і яскравість об'єктів на зображеннях об'єктів контролю та управління в електричній інженерії (К02, К11, ПР06, ПР17)

Завдання та передача кольору та яскравості об'єктів на зображеннях об'єктів контролю та управління в електричній інженерії. Кольорові схеми. Перетворення кольорових схем. Застосування показників кольору та яскравості у практичних задачах комп'ютерної графіки.

Тема 11. Растрова та векторна графіка як засіб відображення об'єктів контролю та управління в електричній інженерії (К02, К11, ПР06, ПР17)

Основи роботи з растровою та векторною графікою. Об'єкти контролю та управління на зображеннях та їх характеристики.

Тема 12. Графічні файли растрової та векторної графіки (К02, К11, ПР06, ПР17)

Зберігання графічних зображень. Формати графічних файлів. Перетворення растрової та векторної графіки в комп'ютеризованих системах управління технологічними процесами енергетичних об'єктів.

Змістовний модуль 4. Методи формування та обробки растрових та векторних зображень

Тема 13. Геометричні перетворення зображень в системах автоматизованого проектування і розрахунків (К02, К11, К23, ПР06, ПР17, ПР21)

Афінні та проєкційні перетворення. Векторно-матричний опис геометричних перетворень. Однорідні координати. Застосування геометричних перетворень до об'єктів векторної та растрової графіки.

Тема 14. Формування та попередня обробка растрових зображень в комп'ютеризованих системах управління технологічними процесами енергетичних об'єктів (К02, К11, К23, ПР06, ПР17, ПР21)

Формування графічних зображень об'єктів вимірювань за допомогою технічних засобів. Корекція яскравості та контрастності зображень.

Тема 15. Методи програмно-алгоритмічної обробки зображень об'єктів вимірювань в комп'ютеризованих системах управління технологічними процесами енергетичних об'єктів (К02, К11, К23, ПР06, ПР17, ПР21)

Алгоритми функціонування та програмне забезпечення комп'ютеризованих систем управління технологічними процесами енергетичних об'єктів. Фільтрація шумів, підкреслення та виділення контурів об'єктів, сегментація, стиснення, морфологічні операції.

Тема 16. Фрактальна розмірність та фрактальна графіка (К02, К11, К23, ПР06, ПР17, ПР21)

Фрактальні моделі растрових графічних зображень. Фрактальна розмірність об'єктів комп'ютерної графіки. Застосування фрактальних методів для створення та обробки зображень в комп'ютеризованих системах управління.